



## De belevingsfasen van dementie (deel 2)

Het dementieproces verloopt bij iedere persoon anders. Er zijn vier stadia in de leef- en gedachtewereld te onderscheiden, de vier fasen van de ik-beleving genoemd.

De indeling in 'fasen' is een manier om de zorgbehoeften van personen met dementie enigszins te kunnen onderscheiden.



### Tweede fase: De verdwaalde ik-beleving:

De verdwaalde ik-beleving wordt ook wel de **emotionele fase** genoemd. Mensen met dementie laten zich meer en meer leiden door **emotionele en lichamelijke behoeftes**. Zij gaan voornamelijk op zoek naar primaire behoeften zoals liefde, eten, intimiteit en seksualiteit. De uitingen hiervan worden niet meer geremd en dit kan weer leiden tot **decorumverlies** (niet meer weten wat gepast of ongepast is / ongeremd gedrag). Dit decorumverlies kan vooral voor de familie en mantelzorg(er)s confronterend zijn.

Wanneer u van de persoon met dementie een vervelende reactie krijgt, moet u dit vooral niet persoonlijk opvatten, maar zien als een gevolg van de desoriëntatie en een impulsieve uiting van emoties die bij deze fase horen.

In de verdwaalde ik belevingsfase gaat het denkvermogen zover achteruit dat de persoon met dementie niet langer in staat is om het verschil te zien tussen vroeger en nu, tussen bekende en onbekende situaties of personen. Ervaringen met nieuwe situaties of personen roepen steeds vaker belevingen op uit het verleden, die dan als de werkelijkheid ervaren worden. Langzaam wordt gisteren vandaag. In dit stadium zijn mensen met dementie steeds meer **gedesoriënteerd** (verward) in tijd, plaats en persoon.



Het spreken gaat vaak ook langzamer. Ze praten met minder woorden, met vage omschrijvingen, zoekend naar woorden. Soms is het daardoor niet duidelijk waarover ze het hebben.

De persoon met dementie maakt nu geen bedreigde angstige indruk meer, maar komt eerder zoekend over. Letterlijk **verdwaald**. Angst is nu het gevolg van het niet meer weten waar en wie hij is. De persoon voelt zich verdwaald en heeft vooral behoefte aan houvast.

Vanuit **een innerlijke onrust**, gaat de persoon met dementie op zoek naar geborgenheid. De herinneringen uit het verleden worden opgehaald en de bijhorende gevoelens herbeleefd. Spanningen en negatieve emoties kunnen dan ontstaan doordat de werkelijkheid, zoals de bewoner die beleeft, botst met de echte werkelijkheid. Een voorbeeld hiervan is dat de leefruimte van het woonzorgcentrum wordt beschouwd als de eigen huiskamer. De persoon met dementie wordt boos omwille van al “die vreemde mensen” in zijn huis.

### **Benaderingswijze in de verdwaalde ik – belevingsfase:**

De persoon met dementie heeft in deze fase vooral **nood aan houvast en herkenbaarheid**. Wij doen er goed aan om een vaste routine en vertrouwde activiteiten aan te bieden. Voorwerpen, muziek en foto's van vroeger kunnen helpen om contact te maken met de persoon met dementie.

EEN GOM DOOR JE GEHEUGEN  
BLANCO ZIJN DE JAREN  
WEET JE NOG WIE IK BEN ?  
WAT WIJ OOIT SAMEN WAREN ?  
JE GENIET VAN MOMENTEN SAMEN  
AL WEET JE NIET MEER HOE IK HEET  
IK KOESTER ELKE GLIMACH  
OOK ALS JE MIJ VERGEET

Om de communicatie op gang te brengen is het belangrijk om op gelijke hoogte te gaan zitten en oogcontact te zoeken. Een zachte aanraking kan helpen om contact te maken met de persoon met dementie. Ook is het goed om zowel de naam van de persoon als de eigen naam te vernoemen. Vragen zoals “wie ben ik?” of “weet je nog wie ik ben?” worden beter vermeden.

Doordat het spreken en begrijpen in deze fase moeilijker wordt, is het steeds belangrijk om de persoon met dementie voldoende tijd te geven. Wacht het antwoord af, ga na of men de boodschap begrepen heeft. Het herhalen of vereenvoudigen van de boodschap kan helpen.

(Bron boek: 'Dementie; je staat er niet alleen voor' ECD Vlaanderen/  
<https://www.alzheimer-nederland.nl/dementie/dementie-fasen>)

#### **Werkgroep Dementiezorg**

De volgende bijeenkomst voor de leden: **dinsdag 21 juni 2022**.

Medewerkers van Ouderenzorg Glorieux met een vraag of probleem rond het thema dementie kunnen deze kenbaar maken bij of doorgeven aan de leden van de werkgroep.

#### **Wordt verwacht juli 2022**

**Nieuwsbrief dementie 'De belevingsfasen bij dementie (deel 3)'**